

Prikkelverwerkingspatronen

Hoe meet je dat en wat betekent die meting?

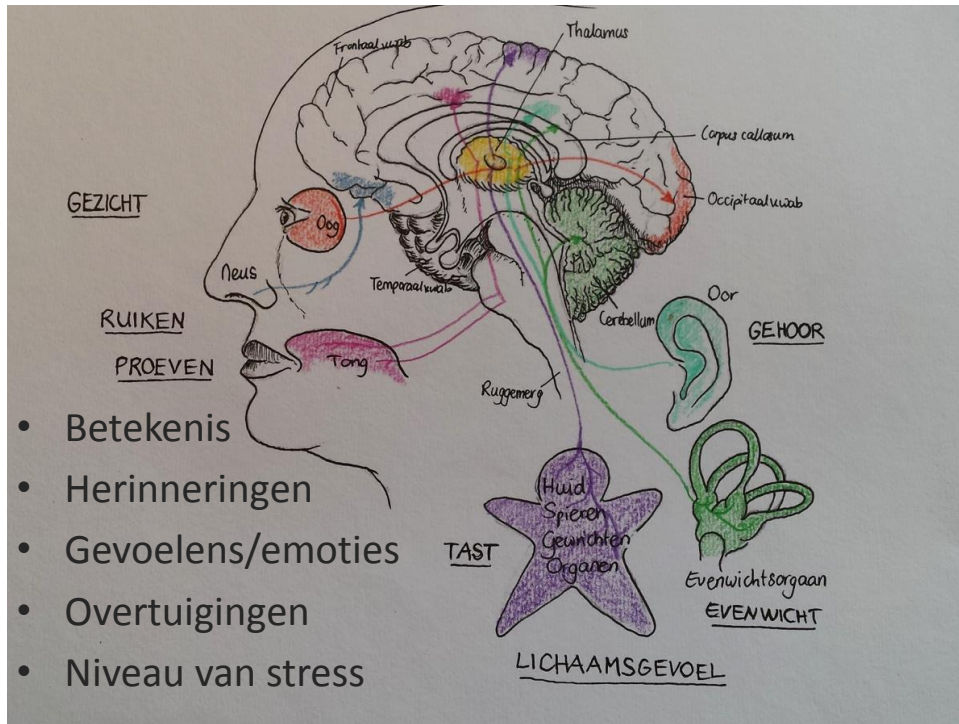
Jeanet Landsman, Malle 18-9-2015

Experimentje met 'filteren'

- Sluit 1 zintuig eens af; doe de ogen dicht
- Wat waren de ervaringen?

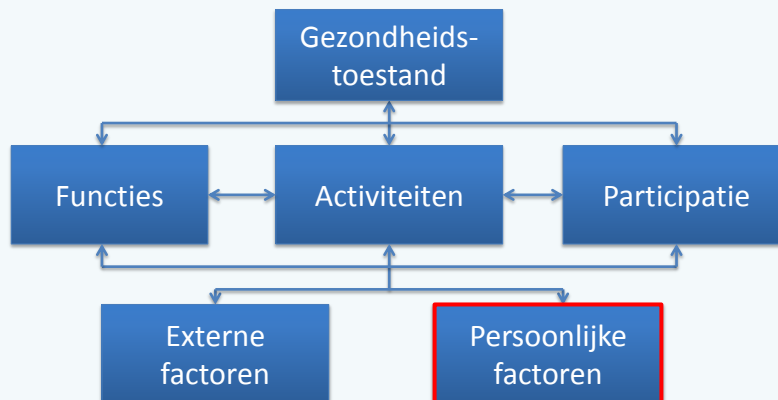
Prikkelverwerking in een autistisch brein

- Andere 'directe verwerking' door:
  - Kleiner cerebellum (slechter evenwicht)
  - Onderconnectiviteit lange banen (verwerking duurt langer).
  - Overconnectiviteit korte banen (verwerking is gedetailleerder)
  - Grotere amygdala (angst)
- NB: oppassen voor generaliseren!
- En dan spelen nog gevoelens/emoties, herinneringen, overtuigingen en stress

Hoe ingewikkeld is het?

“Als je vijf manieren kunt bedenken waarop de hersenen iets doen, dan doen ze dat op alle tien manieren. De vijf die je kunt bedenken en de vijf die je nog niet had bedacht...” (Schneider)

Beïnvloedende factoren participatie (ICF) van World Health Organisation

Toch meetbaar maken....

- In onderzoek vaak vanuit theorie Winnie Dunn over prikkelverwerkingspatronen
- Sensory Profile

4 basale reacties op iets nieuws

1. Niet kunnen wachten om iets nieuws te proberen.
2. Walgen van iets nieuws.
3. Niet iets nieuws willen proberen.
4. Niks in de gaten hebben en het gewoon proberen.

Je eigen sensorische code

- Hoge of lage neurologische drempel: hoeveel van een prikkel heb je nodig om die goed te voelen?
- En hoe reageer je meestal: passief of actief?
- Interactie tussen die twee zorgt voor verschillende patronen.

Vier types?

Codekraker		<i>Reactie met gedrag</i>	
		Passief	Actief
<i>Neurologische drempel</i>	Hoog	Toeschouwer	Zoeker
	Laag	Sensor	Vermijder

Modulatie, habituatie en sensitisatie

- Iedere prikkel een gepaste reactie: modulatie.
- Door leerervaringen, weten dat je niet overal op hoeft te reageren (is vertrouwd): habituatie.
- Sommige prikkels hebben extra aandacht nodig: sensitisatie.
- Hoe werkt dat bij mensen met autisme?

Algemene bevindingen autisme

- Laag scorend op 'prikkels zoekend';
- Hoog op 'prikkels vermijgend';
- Gevoeliger voor prikkels.
- Dus tegen hoge drempel in handelend eigenlijk.
- Te weinig prikkels verwerkt om een evenwicht te bereiken.
- Zo treedt er geen gewenning op.

Wat betekent dit?

- Dat de prikkels die vanuit verschillende zintuigen komen, niet goed geïntegreerd worden.
- Ongepaste reacties op de omgeving.
- Blijft gevoelig en geen of weinig nieuwe ervaringen om prikkels te integreren.
- Voor hulp- en zorgverleners: hulp bieden om in veilige situatie toch te wennen aan nieuwe dingen.
- Handig om te weten welke patronen.

Metten is weten, de AASP-NL

- Invullen voor iemand met autisme die je kent van 11 jaar of ouder
- Ervaringen delen, noteren op flip-over
  - Makkelijk/moeilijk in te vullen, want...
  - Vragen over ....
  - ....
- Optellen per kwadrant
- Scoren in juiste leeftijdstabel
- Uitkomst volgens verwachting?

Bedankt!

Dr. J.A. (Jeanet) Landsman

j.a.landsman@umcg.nl

www.toegepastgezondheidsonderzoek.nl

